

Planbureau voor de Leefomgeving

WIJZIGINGSNOTITIE SCE 2027

Sander Lensink (Redactie)
20 maart 2026

PBL

Colofon

Wijzigingsnotitie SCE 2027

© PBL Planbureau voor de Leefomgeving
Den Haag, 2026
PBL-publicatienummer: 6005

Contact

sde@pbl.nl

Auteurs

Sander Lensink, Chris Henriquez (PBL), Adriaan van der Welle, Luuk Beurskens (TNO)
De auteurs danken Bart in 't Groen, Daan van der Woude en Menno Kloosterman (DNV).

Redactie figuren

Beeldredactie PBL

Eindredactie en productie

Uitgeverij PBL

Toegankelijkheid

Het PBL hecht veel waarde aan de toegankelijkheid van zijn producten. Mocht u problemen ervaren bij het lezen ervan, dan kunt u contact opnemen via info@pbl.nl. Vermeld daarbij s.v.p. de naam van de publicatie en het probleem waar u tegenaan loopt.

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Lensink, S. (2026), Wijzigingsnotitie SCE 2027, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is het nationale instituut voor strategische beleidsanalyses op het gebied van milieu, natuur en ruimte. Het PBL draagt bij aan de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke afweging door het verrichten van verkenningen, analyses en evaluaties waarbij een integrale benadering vooropstaat. Het PBL is vóór alles beleidsgericht. Het verricht zijn onderzoek gevraagd en ongevraagd, onafhankelijk en wetenschappelijk gefundeerd.

1	Inhoud	
2	Colofon	2
3	Samenvatting	4
4	1 Inleiding en methodologie	5
5	1.1 Inleiding	5
6	1.2 Uitgangspunten SCE 2027	6
7	2 Verwachte wijzigingen per thema	9
8	2.1 Algemeen	9
9	2.2 Financiering	9
10	2.3 Zonne-energie	10
11	2.4 Windenergie	11
12	2.5 Energie uit water	11
13	3 Lijst van afkortingen	12
14	4 Literatuurlijst	12
15		
16		

17 Samenvatting

18 Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft aan het Planbureau voor de Leefom-
19 geving (PBL) advies gevraagd over de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) 2027.
20 Dit rapport is een eerste aanzet om tot dit advies te komen. Voordat wij het advies opstellen, wen-
21 sen we namelijk met brancheorganisaties en coöperaties in gesprek te gaan over hun ervaringen
22 met de SCE en hun verwachtingen met betrekking tot de ontwikkelingen in de nabij toekomst bij
23 ondersteuning via de SCE. Daartoe vragen we alle belanghebbenden om te reageren op het eerder
24 verschenen advies met betrekking tot de SCE 2026. Deze notitie is een extra gespreksdocument
25 waarin we de adviesvraag en uitgangspunten van het ministerie van EZK voor de SCE 2026 vermeld-
26 den, met daarbij onze specifieke vragen.

27
28 We nodigen de lezer van dit document uit om schriftelijk te reageren op deze wijzigingsnotitie en
29 op het eerder verschenen advies voor de SCE 2026. Reacties kunnen tot uiterlijk 17 april 2026 ge-
30 stuurd worden aan sde@pbl.nl, ter attentie van mw. A. Mahabir.

1 Inleiding en methodologie

1.1 Inleiding

Adviesvraag

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) verzocht advies uit te brengen over de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) 2026. De SCE vergoedt de onrendabele top van coöperatieve projecten die leiden tot vermindering van broeikasgassen zoals CO₂ via de productie van hernieuwbare elektriciteit.

Rol van het PBL

Het PBL vervult een rol in de communicatie tussen potentiële subsidieontvangers en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat als subsidieverstrekker. De subsidieontvangers hebben typisch goed en actueel inzicht in de financiën van komende projecten, maar hebben tegelijk ook een belang in de hoogte van de subsidie. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat zal in de subsidieregeling de hoogte van en bepalingen aan de subsidie vast moeten stellen en wenst daar eerst advies over te ontvangen. Dit rapport is geschreven om een gespreksbasis te bieden, opdat belanghebbenden hun kennis, inzicht en wensen op gestructureerde wijze met het PBL kunnen delen. Daarmee is dit rapport een eerste aanzet om te komen tot het antwoord op de adviesvraag.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft geen aanwijzingen gegeven aan het PBL. Het PBL heeft de werkzaamheden uitgevoerd op basis van een adviesvraag en uitgangspunten. De uitgangspunten staan integraal en volledig in dit rapport in paragraaf 1.2 vermeld. De uitgangspunten bevatten veelal aspecten die als beleidsmatige keuzes getypeerd kunnen worden. Het PBL ziet deze uitgangspunten als nuttige inkadering om betekenisvol subsidieadvies te kunnen geven. Binnen de kaders van dit SCE-adviesproject formuleert het PBL echter geen inhoudelijk standpunt over de uitgangspunten. De adviesvraag en de daarbij door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat geformuleerde uitgangspunten vormen het raamwerk waarbinnen dit advies is geformuleerd. Het PBL heeft en houdt de ruimte om in ander verband dan dit adviesproject onafhankelijk, gevraagd of ongevraagd, te adviseren over de SCE in brede zin.

Leeswijzer

De kern van deze wijzigingsnotitie SCE 2027 is te vinden in het hoofdstuk over wijzigingen en de uitvraag per thema: financiering, zonne-energie (fotovoltaïsche zonnepanelen ofwel zon-pv), wind-energie en waterkracht. De randvoorwaarden daarbij zijn te vinden in de paragraaf met uitgangspunten. We gaan ervan uit dat de lezer bekend is met de SCE-regeling. Meer informatie over de SCE-regeling zelf is te vinden op de [website van RVO.nl](https://www.rvo.nl).

1.2 Uitgangspunten SCE 2027

De uitgangspunten van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor SCE 2027 zijn hieronder weergegeven.

Algemeen

- In lijn met de SDE++-systematiek wordt een advies gevraagd voor de basisbedragen, de correctiebedragen en de basisenergieprijzen voor de SCE-regeling:
- Het PBL wordt gevraagd basisbedragen te berekenen voor:
 - Zon-pv aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting (15 kWp - 100 kWp).
 - Zon-pv aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting (15 kWp - 100 kWp) op zwak dak.
 - Zon-pv aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (15 kWp - 1 MWp).
 - Zon-pv aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (15 kWp - 1 MWp) op zwak dak.
 - Zon-pv gebouwgebonden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (1 – 6 MWp).
 - Zon-pv gebouwgebonden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (1 – 6 MWp) op zwak dak.
 - Zon-pv grondgebonden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (1 – 6 MWp).
 - Zon-pv drijvend op water aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (1 – 6 MWp).
 - Kleinschalige windenergie-installaties aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting (15 kW - 100 kW).
 - Kleinschalige windenergie-installaties aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (15 kW - 1 MW).
 - Windenergie-installaties aangesloten op een grootverbruikersaansluiting (>1 MW – 6 MW)
- EZK staat open voor suggesties van het PBL om af te wijken van bovenstaande grenzen in opgesteld vermogen.
- EZK staat open voor suggesties van het PBL ten aanzien van het toevoegen van nieuwe categorieën waarvoor in de marktconsultatie concrete interesse is getoond.
- De basisbedragen worden uitgedrukt in euro/kWh.
- In de SCE wordt het maximaal te subsidiëren basisbedrag afgetopt op 0,15 euro/kWh, exclusief de onbalanskosten zoals verwerkt in het basisbedrag.
- Een referentieproject is een energiecoöperatie (geen vve) die volledig bestaat uit burgers (minimaal 1 deelnemer per 5 kW(p) voor zon-pv en windenergie) die zelf het benodigde financieel vermogen inleggen.
- Onder het basisbedrag van de geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie wordt verstaan, de gemiddelde som van investerings- en exploitatiekosten die kunnen worden toegerekend aan de geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie, plus een redelijke winstmarge, gedeeld door de te verwachten geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie.
Specifieke kosten voor SCE-projecten die meegenomen worden:
 - Afsluitprovisies en voorbereidingskosten (bijvoorbeeld haalbaarheidsstudies of vergunningen).
 - Recht van opstal (administratieve kosten én dakhuur).

- 109 ○ Administratiekosten gedurende de looptijd van het project.
- 110 ○ Verzekeringskosten.
- 111 ○ Graag overleg over andere aspecten die nu of bij de consultatie worden geïdentifi-
- 112 ceerd.
- 113 • De subsidieperiode is 15 jaar.
- 114 • Binnen een categorie moet het merendeel van de projecten gerealiseerd kunnen worden
- 115 met het berekende basisbedrag.
- 116 • Een categorie wordt dusdanig vormgegeven en doorgerekend dat meerdere technologie-
- 117 aanbieders hiervoor in aanmerking kunnen komen.
- 118 • De basisbedragen worden berekend met inachtneming van de op 1 januari 2026 bekende
- 119 wet- en regelgeving die op 1 juli 2026 van kracht zal worden. Indien bekende beleidsvoor-
- 120 nemens van de overheid naar verwachting een grote impact hebben op de basisbedragen,
- 121 zal nader overleg met EZK plaatsvinden.
- 122 • Er wordt uitgegaan van generiek in Nederland geldende regels.
- 123 • Bij het bepalen van de kostenparameters wordt rekening gehouden met de uiterste termijn
- 124 voor het in gebruik nemen van de installatie:
- 125 ○ twee jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie (tot 1
- 126 MW).
- 127 ○ drie jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie op dak
- 128 (vanaf 1 MW).
- 129 ○ vier jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie op veld en
- 130 drijvend op water (vanaf 1 MW).
- 131 ○ drie jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit windenergie (tot en met 1
- 132 MW).
- 133 ○ vier jaar voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit windenergie (groter dan 1
- 134 MW).

135 **Financiële uitgangspunten**

- 136 • Er wordt van projectmatige financiering uitgegaan.
- 137 • De voordelen van groenfinanciering worden verrekend als deze generiek van toepassing
- 138 zijn op een categorie.
- 139 • Er wordt rekening gehouden met bijzondere kenmerken en diversiteit van SCE-projecten
- 140 bij het bepalen van de financiële parameters.
- 141 • Het PBL wordt gevraagd overwegingen te geven bij bovenstaande aannames.
- 142 • Er wordt geen rekening houden met effecten van bevoorschotting of banking.
- 143 • Er wordt rekening gehouden met de restwaarde van een installatie na afloop van de subsi-
- 144 dieperiode.
- 145 • Het correctiebedrag is de som van de EPEX-dayahead-prijs voor Nederland vermenigvul-
- 146 digd met de profielfactor (verschillend voor windenergie op land en zon-pv) en de waarde
- 147 van Garanties van Oorsprong (GvO's). Voor installaties op een kleinverbruikersaansluiting –
- 148 en installaties met een SCE-beschikking uit 2023 of eerder – wordt het correctiebedrag ge-
- 149 hanteerd inclusief negatieve-prijsuurblokken. Voor installaties op een grootverbruikers-
- 150 aansluiting wordt het correctiebedrag gehanteerd exclusief negatieve-prijsblokken. Hierbij
- 151 wordt dezelfde tijdsbasis gehanteerd als de SDE++ 2026.
- 152 • Correcties op de marktprijs in verband met profielkosten worden in de basisenergieprijs
- 153 opgenomen.
- 154 • Een inschatting van de onbalanskosten wordt meegenomen in het basisbedrag.

- 155 • De basisprijspremie is een vergoeding voor het risico dat de prijs onder de basisenergieprijs
156 zakt.
- 157 • Deze basisprijspremie wordt bepaald op basis van een risicopremie afhankelijk van de
158 prijsvolatiliteit en langetermijnprojectie van de relevante marktindex.

159 **Zonne-energie**

- 160 • De berekening van het basisbedrag van zon-pv wordt gebaseerd op een productie-installa-
161 tie voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonlicht uitsluitend door middel
162 van fotonvoltaïsche zonnepanelen (zon-pv).
- 163 • De referentie-installatie maakt gebruik van de goedkoopste en kwalitatief toereikende pv-
164 panelen die op de wereldmarkt verkrijgbaar zijn. Verwachte kostendaling wordt meegenomen,
165 gebaseerd op een combinatie van historische informatie en marktprojecties.
- 166 • Eventuele kosten voor gebouwinTEGRATIE bij zon-pv worden niet in de kosteninschatting
167 meegenomen.
- 168 • Een apart correctiebedrag wordt gehanteerd voor netlevering en niet-netlevering bij zon-
169 pv-installaties die aangesloten zijn op een grootverbruikersaansluiting.
- 170 • Voor zon-pv-systemen op grootverbruikersaansluiting worden de basisbedragen bepaald
171 voor een 50% van het vermogen van de zonnepanelen met als doel dat deze systemen be-
172 ter aansluiten op de van toepassing zijnde netcapaciteit.
- 173 • Voor zon-pv drijvend op water is geen advies nodig over een natuurinclusieve categorie,
174 omdat hier naar verwachting nog geen eisen voor zijn vastgesteld.

175 **Aandachtspunten 2027 ten opzichte van 2026**

- 176 • Het PBL wordt gevraagd om te adviseren over of opname van een maximale CO₂-eis voor
177 zonnepanelen van indicatief 550 kg CO₂/kWp aan de hand van de methodiek van EPD
178 Norge, conform de SDE++, voor de SCE passend is.

179 **Windenergie**

- 180 • Bij de berekening van de grondkosten wordt uitgegaan van een prijs die gelijk is aan de
181 grondprijs die is gehanteerd voor de basisbedragen van de SDE++ in hetzelfde openstel-
182 lingsjaar.
- 183 • Voor de windsnelheid wordt uitgegaan van de windviewer en een door de aanvrager aan te
184 leveren windrapport, conform de SDE++-systematiek.
- 185 • Het PBL wordt gevraagd de grondkosten te corrigeren voor inflatie, zoals ook binnen de
186 SDE++ het geval is.
- 187 • Conform de SDE++ wordt het PBL gevraagd om in verband met de grote ruimtelijke impact
188 van windprojecten op land ook een basisbedrag te bepalen waarin de meerkosten voor het
189 voorkomen van negatieve effecten op de leefbaarheid en gezondheid en het beschermen
190 van vogels en vleermuizen zijn meegenomen (uitzetten van verlichting met behulp van na-
191 deringsdetectie en stilstandregeling in verband met slagschaduw en geluid).

2 Verwachte wijzigingen per thema

2.1 Algemeen

Er zijn geen algemene technologie-overstijgende zaken die hier vermeld kunnen worden. Aspecten rondom financiering volgen in de volgende paragraaf.

2.2 Financiering

Bij het thema financiering wordt voor zowel zonne- als windenergie naar de ontwikkelingen van een reeks van financiële parameters gekeken; het rendement op vreemd vermogen oftewel de rente, het rendement op eigen vermogen, de verhouding tussen vreemd en eigen vermogen, de vennootschapsbelasting, de inflatie en de afschrijvingstermijnen. Zoals gebruikelijk worden alle financieringsparameters geüpdatet aan de hand van de meest recente macro-economische ontwikkelingen en prognoses en worden eventuele veranderingen in wet- en regelgeving, zoals bij de groenregeling of de vennootschapsbelasting, hierbij meegenomen voor zover ze op 1 juni 2026 bekend zijn.¹

Uitvraag

Tijdens de marktconsultatie kunnen alle relevante financiële parameters en ontwikkelingen worden besproken. We vragen in het bijzonder input over de volgende parameters van projecten waarover recent financieringsafspraken zijn gemaakt:

- Aangezien SCE-projecten in toenemende mate met eigen vermogen worden gefinancierd hebben we behoefte aan meer informatie over omvang en rendementen van ledeninleg in de vorm van participaties of achtergestelde obligatieleningen via de DeelnemersDesk van Energie Samen om de financiële parameters adequaat te kunnen vaststellen. Kunnen energicoöperaties en vve's de informatiememoranda's die gebruikt zijn voor het ophalen van middelen via de Deelnemersdesk met ons delen? Ook overzichten met de leningskarakteristieken en rendementen van meerdere SCE-projecten ontvangen we graag.
- Met welke rente rekenen energicoöperaties en vve's voor reguliere senior leningen voor de verschillende categorieën? Graag hierbij de peildatum vermelden. We zijn met name geïnteresseerd in de rentetarieven na financial close.²
- In het OT-model wordt verondersteld dat de leningen (het vreemd vermogen) op annuïtaire basis worden afgelost. Om beter aan te sluiten bij de werkelijkheid willen we vanaf dit jaar uitgaan van lineaire aflossingen van de leningen. Graag vernemen we hoe partijen

¹ Significante wijzigingen van wet- en regelgeving die te laat komen voor het eindadvies, kunnen indien nodig worden verwerkt in een aparte notitie na het eindadvies.

² De datum waarop alle project- en financieringsovereenkomsten tussen projectontwikkelaars en betrokken financiers zijn getekend en aan alle hierin opgenomen voorwaarden (zoals afgegeven vergunningen en subsidiebeschikking) is voldaan. De rente wordt hierbij ook vastgelegd. Financiers kunnen vervolgens fondsen (zoals leningen, eigen vermogen en subsidies) vrijgeven zodat de projectrealisatie kan beginnen.

hier tegenover staan. Kunnen energiecoöperaties en vve's zich vinden in de huidige verhoudingen tussen vreemd en eigen vermogen voor de verschillende technologieën?

Graag ontvangen wij feitelijke onderbouwing in de vorm van bijvoorbeeld contracten, *financial statements* en *term sheets* bij de beantwoording van bovenstaande vragen.

2.3 Zonne-energie

In het eindadvies SCE 2026 zijn diverse aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van SCE 2025. Een ingrijpende wijziging is dat de categoriegrens aangepast is: de grenswaarde voor de categorieën op een grootverbruikersaansluiting (gva) ligt in het SCE 2026-advies bij 1 MWp en niet meer zoals voorheen bij 500 kWp (en bijgevolg is het referentiesysteem van 150 kWp naar 250 kWp verhoogd). De gebouwgebonden categorieën zijn uitgebreid met drie varianten om zon-pv met dakversteving te financieren. Andere aanpassingen leidden tot verhoogde aannames voor zowel investeringskosten als jaarlijkse kosten. Belangrijk daarbij is de verlegging van de onbalanskosten van het correctiebedrag naar het basisbedrag. Zowel in SCE 2025 als in SCE 2026 is het aangenomen aantal vollasturen voor zon-pv op gva laag gehouden om rekening te houden met de momenten waarop de elektriciteitsprijs negatief is en er geen SCE-subsidie zal worden uitgekeerd. Natuurinclusiviteit is in SCE 2026 meegenomen in grondgebonden zon-pv, maar niet voor zon-pv drijvend op water. Deze aanpassingen tezamen hebben geleid tot een verhoging van de basisbedragen, en graag zouden we in de marktconsultatie vernemen hoe dit past bij de huidige marktomstandigheden. Concreet hebben we de volgende vragen:

- Natuurinclusiviteit: graag horen we of de benadering om dit via het *Ecocertified label* te implementeren werkbaar is en of de kentallen voor de kosten passend zijn voor de SCE-categorieën.
- Is de manier waarop dakversteving doorgevoerd is werkbaar en passend voor alle categorie-groottes?
- De wijzigingen in SCE 2026 ten opzichte van SCE 2025 zijn uitvoerig gedocumenteerd in het eindadvies (Lensink e.a., 2025). Graag ontvangen we feedback op onze analyse in hoofdstuk 3.

Ten aanzien van de uitgangspunten SCE 2027 hebben we de volgende vragen:

- Op dit moment bestaan er, in SCE 2026, acht categorieën voor zon-pv. Graag horen we uit de markt of deze categorieën representatief zijn voor de projecten die nu ontwikkeld worden.
- Vanaf 1 januari 2027 is eigen verbruik toegestaan voor de categorieën op een kleinverbruikersaansluiting (voor gva was dit reeds mogelijk). Welke percentages eigen verbruik verwachten partijen te realiseren, gemiddeld over de eerste 15 jaar van nieuw te ontwikkelen projecten in SCE 2027? Dezelfde vraag ook voor projecten op een grootverbruikersaansluiting.
- In SDE++ 2026 wordt er voor de zonnepanelen een maximale CO₂-eis voor zonnepanelen van indicatief 550 kg CO₂/kWp gehanteerd. Deze wordt nu door EZK ook voor SCE 2027 gevraagd, ook aan de hand van de methodiek van EPD Norge. De geschatte meerkosten hiervoor worden net als in SDE++ meegenomen bij de bepaling van het basisbedrag. Is dit voor SCE-projecten passend?

2.4 Windenergie

Tijdens de marktconsultatie in 2025 hebben marktpartijen aangegeven dat de veronderstelde kosten van de vorige publicatie van de SCE ondertussen achterhaald zijn en dus niet meer aansluiten op de prijzen waarmee zij rekenen. De investerings-, onderhouds- en voorbereidingskosten zijn in de SCE 2026 allemaal licht verhoogd ten opzichte van de SCE 2025, vooral na inbreng van nieuwe kostendata van ontwikkelaars en leveranciers. Daarnaast zijn ook de onbalanskosten meegenomen in de variabele operationele kosten, dit heeft een verhogend effect op de basisbedragen.

In de SCE 2024 zijn nieuwe windenergiecategorieën toegevoegd met een maximaal vermogen van 6 MW, waarbij een energiecoöperatie eigenaar is van een enkele turbine in een groter (SDE++-) windpark. De verwachting is dat in de komende jaren energiecoöperaties gebruik gaan maken van deze categorieën om SCE-aanvragen in te dienen. Hierdoor zijn ze wederom in de SCE 2026 meegenomen. Vanwege de schaalvoordelen vergeleken met de kleinere SCE-windcategorieën is de verwachting dat de kosten per kW lager uitvallen.

Ten aanzien van de uitgangspunten SCE 2027 hebben we de volgende vragen:

- Wat zijn de voornaamste redenen waarom er weinig aanvragen worden gedaan binnen de traditionele (t/m 1 MW vermogen) SCE-windenergiecategorieën?
- Sinds de SCE 2024 is het mogelijk om grotere windturbines (t/m 6 MW) als SCE-project in te dienen binnen een groter SDE-windenergieproject. Toch worden er weinig tot geen aanvragen ingediend desondanks een hoger basisbedrag. Welke beperkende factoren spelen hier mee?
- Hoe kijkt de markt naar het *repoweren* (een nieuwere, vaak grotere turbine plaatsen op een bestaande, oudere turbinelocatie) binnen de context van de SCE?

2.5 Energie uit water

In de [kamerbrief van 5 januari 2026](#) geeft de minister van KGG aan dat SCE 2026 niet opengesteld wordt voor waterkrachtprojecten omdat er vanaf het begin van de SCE-regeling geen projecten voor aangevraagd zijn en omdat er nog steeds geen concrete projecten voor waterkracht in voorbereiding zijn.

Uitvraag

Voor waterkracht zouden we aan marktpartijen graag twee vragen stellen:

- Graag zouden we vernemen of er concrete projecten voor waterkracht voorbereid worden. Daarbij wijzen we erop dat de bovengrens voor de categorie waterkracht in SCE in het eindadvies SCE 2026 verhoogd is naar 1 MW. Mochten er projecten in de pijplijn zitten dan kan er, bij voldoende zekerheid dat ze ook doorgang zullen vinden, weer een categorie voor waterkracht in de SCE opgenomen worden. Daarbij is concrete informatie over de projecten nodig, dus ook een financieel-economische onderbouwing.
- Is de ledeneis voor waterkrachtprojecten passend? Waterkracht heeft een ledeneis van 1 lid per 1 kW geïnstalleerd vermogen.

308 3 Lijst van afkortingen

309	EPD	<i>Environmental Product Declaration</i>
310	EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
311	gva	Grootverbruikersaansluiting
312	GvO	Garantie van Oorsprong
313	KGG	Ministerie van Klimaat en Groene Groei
314	OT	Onrendabele top
315	PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
316	SCE	Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking
317	SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie
318	vve	Vereniging van eigenaren
319	pv	Fotovoltaïsch

320 4 Literatuurlijst

- 321 Lensink, S., C. Henriquez, A. van der Welle, L. Beurskens, (2025), [Advies Subsidieregeling Coöpera-](#)
322 [tieve Energieopwekking 2026](#), Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.